

- 1 OPENING
- 2 SPREEKRECHT
- 3 NOTULEN VAN DE COMMISSIEVERGADERING V&GW // TOEZEGGINGENLIJST
- 4 MEDEDELINGEN
- 5 VV-BESLUITVORMINGSNOTA'S
- 5.a Aanvullende kredietaanvraag Aanpak Landbouwemissies (schriftelijke consultatie wegens het vervallen van de commissie VGW)
Voorstel_5733.docx
- 6 VV-OPINIEVORMINGSNOTA'S
- 7 VV-BEELDVORMINGSNOTA'S
- 8 RONDVRAAG
- 9 SLUITING

VV - commissie Veiligheid en Gezond Water

Aard Voorstel
Vergaderdatum
Onderwerp

VV-Besluitnota

19-04-2017 Agendapuntnummer 5.a.

**Aanvullende kredietaanvraag Aanpak Landbouwemissies
(schriftelijke consultatie wegens het vervallen van de
commissie VGW)**

Collegevergadering
VV-vergadering
Portefeuillehouder
Corsanummer
BABS id
Bijlagen

04-04-2017
VV: 10-05-2017
M.E.F. Leewis
17.004172
5733

(concept) De verenigde vergadering

Besluit: Voor de cofinanciering van de Aanpak Landbouwemissies een tweede tranche aan krediet van € 1,2 miljoen te verlenen.

VV-besluitnota

besluit:

1. Voor de cofinanciering van de Aanpak Landbouwemissies een tweede tranche aan krediet van € 1,2 miljoen te verlenen.

Context

Aanleiding

In 2021 moet een grote slag geslagen zijn op het gebied van haalbaarheid van de KRW-doelen. Emissies vanuit de agrarische sector vormen echter reeds lang een groot probleem voor de oppervlaktewaterkwaliteit in Rijnlands beheergebied. Samenwerken met de agrarische sector is een belangrijke component in het verminderen van deze emissies en het halen van onze doelen.

Het klimaat daarvoor is goed: LTO Nederland heeft zich met het Deltaplan Agrarisch Waterbeheer (DAW) gecommitteerd aan het verbeteren van de waterkwaliteit. Bovendien zijn in 2016 Europese gelden uit het PlattelandsOntwikkelingsProgramma (POP3) beschikbaar gesteld waarmee bovenwettelijke maatregelen gesubsidieerd kunnen worden. Hierbij kan gedacht worden aan inrichtingsmaatregelen op het erf om erfemissies te voorkomen of maatregelen om het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen te verminderen. Rijnland is cofinancier op deze maatregelen; de provincies zijn penvoerder.

In maart 2014 heeft de VV bij vaststelling van de Nota Schoon Water 2 voor de periode 2016-2021 € 6 miljoen gereserveerd voor landbouwgerelateerde maatregelen (Aanpak Landbouwemissies en Blauwe Diensten) voor deze cofinanciering. In november 2015 is vanuit deze reservering door uw vergadering € 1,2 miljoen aan krediet toegekend aan de aanpak van landbouwemissies.

Het afgelopen jaar zijn er door de agrarische sector over vier teelten en beide provincies POP3-subsidies aangevraagd voor diverse projecten. Rijnland volgt hierbij de toezeggingen van de provincie. Deze subsidies zijn echter, onder andere vanwege vertragingen bij RVO (Rijksdienst voor Ondernemen Nederland), nog niet toegekend. Geschat wordt dat, indien aan alle projecten subsidie wordt toegekend, het in november 2015 aangevraagde krediet opgesoupeerd is.

Argumenten

1.1 De reservering is al met de Nota Schoon Water vastgesteld

Voor de aanpak van landbouwemissies is eerder door uw vergadering tranche krediet beschikbaar gesteld van € 1,2 miljoen. Met deze aanvraag wordt € 2,4 miljoen (40%) van de totaal geraamde € 6 miljoen geconcretiseerd. Deze investering is opgenomen in de Begroting 2017 en Meerjarenraming 2017-2021 onder het programma Schoon en Gezond Water met de titel Aanpak Landbouwemissies.

Uitgaande van een afschrijvingstermijn van 5 jaar en een rentepercentage van 2,3, bedragen de kapitaallasten van deze kredietaanvraag in het eerste afschrijvingsjaar (afschrijving start in de loop van 2017) € 265.000,-. Er is geen sprake van extra overige exploitatielasten. De uit het krediet voortvloeiende exploitatiekosten komen volledig ten laste van de taak watersysteembeheer. De consequenties voor de belastingtarieven bedragen minder dan 0,5% van de tarieven van 2017.

1.2 Rijnland moet zich aan de afspraken houden de waterschapsbijdrage uit te geven

Als er nu aanvragen binnenkomen voor het Rijnlandse gebied, moeten we deze kunnen verzilveren. Op deze manier houden wij ons aan de afspraken die landelijk met de waterschappen gemaakt zijn.

1.3 Het huidige krediet is gealloceerd

Op dit moment staan 9 projecten in de wachtkamer om toegekend te worden. Het totale bedrag wordt geschat op € 3,1 miljoen, met een Rijnlandse bijdrage van € 1,2 miljoen.

1.4 Er staan weer nieuwe subsidie-openstellingen voor de deur

Het is nog niet bekend om hoeveel geld dit zal gaan en welke projecten door de agrarische sector zullen worden aangevraagd. Voorgesteld wordt om ook nu weer € 1,2 miljoen krediet aan te verlenen.

Risico's

1.1 Er worden helemaal geen POP-gelden toegekend binnen Rijnlands gebied

Er staan veel projecten in de wachtkamer voor toekenning van subsidies. Het aangevraagde nieuwe krediet is nodig om nieuwe projecten te financieren. Mochten er geen subsidies worden toegekend, dan heeft Rijnland een groot bedrag gereserveerd dat niet uitgegeven kan worden. Er moet dan een Plan B uitgedacht worden onder welke voorwaarden deze Rijnlandse bijdrage ingezet kan worden voor het verminderen van agrarische emissies en het verbeteren van de waterkwaliteit.

Vervolg

Deze kredietaanvraag zal worden toegelicht in de commissie Veiligheid en Gezond Water van 19 april a.s.

Bijlage 1 Stand van zaken Programma Landbouw-Schoon en Gezond Water

(Van januari 2017).

Bijlage 2 Toelichting Aanvullende Kredietaanvraag Aanpak Landbouwemissies

(Deze zal gepresenteerd worden in de commissie VGW van 19 april).

Memo – Ter kennisname

Aan: POHO Leewis

Van: A. Krol

Onderwerp Stand van zaken aanpak landbouwemissies
:

Datum: 5 december 2016

Corsanr.: 16.110123

Waarom moet u dit weten

In november 2015 heeft de VV €1,2m toegekend aan de Cofinanciering van de Aanpak Landbouwemissies. Er is in een jaar veel gebeurd. Deze memo geeft de stand van zaken van de Aanpak weer. Samen met de memo over de stand van zaken Blauwe Diensten ontstaat zo een compleet beeld van de verrichtingen in het Rijnlandse landbouwprogramma.

In 2021 moet een grote slag geslagen zijn op het gebied van haalbaarheid van de KRW-doelen. De Europese POP-subsidies kunnen hierbij helpen. Binnen het beheergebied van Rijnland is in 2016 voor ruim €1,6m aan subsidies aangevraagd (waarvan €699.000,- aan cofinanciering vanuit Rijnland).

Kernboodschap

De Aanpak Landbouwemissies is goed op stoom gekomen. Op allerlei niveau zijn het afgelopen jaar resultaten geboekt. Mede door de inzet van de agrarische belangenbehartiging wordt hard gewerkt aan het stimuleren van initiatieven om de waterkwaliteit te verbeteren. De voortgang is in een aantal componenten op te delen:

- Openstellingen POP3-subsidies provincie Zuid-Holland
- Openstellingen POP3-subsidies provincie Noord-Holland
- Bodem en Water Noord-Holland
- Aangevraagde projecten
- Kleine projecten en communicatie
- Overige activiteiten i.h.k.v. Aanpak Landbouwemissies

Openstellingen POP3-subsidies provincie Zuid-Holland

Tijdens de zomer is in Zuid-Holland paragraaf 2.6 (niet-productieve investeringen) opengesteld. De projecten die hieronder zijn aangevraagd, worden momenteel beoordeeld op gestelde criteria. Momenteel staat paragraaf 2.7 open (samenwerken voor innovaties). Zuid-Holland heeft er voor gekozen in eerste instantie alleen openstellingen te doen voor Pijler 2-cofinancieringsprojecten (waar Rijnland dus 50% van betaalt). Voor de Pijler 1-gelden staat nog geen openstelling gepland. *(zie figuur 1 voor de uitleg over Pijler 1 en Pijler 2).*

Openstellingen POP3-subsidies provincie Noord-Holland

Momenteel staat paragraaf 2.6 open voor zowel Pijler 1 (100% EU-subsidie) als Pijler 2. De Pijler 1 pot wordt het eerst uitgeput, daarna wordt overgegaan naar Pijler 2.

Bodem en Water Noord-Holland

De gelden die de waterschappen beloofd hebben te zullen stellen tegenover de Europese Pijler 1 overhevelingsgelden, kunnen efficiënter worden benut als deze via een eigen regeling worden uitgegeven. Waterschappen, provincie, agrarische collectieven en LTO Noord stellen deze daarom in Noord-Holland gezamenlijk op. Na de bestuurlijke goedkeuring voor samenwerking (in juli) en het plan (in november) wordt hier momenteel aan gewerkt. In andere provincies wordt gekeken naar deze methode; mogelijk wordt deze in de toekomst ook in Zuid-Holland gebruikt.

Aangevraagde projecten

Naast het samenwerken met de provincies in bovenstaande trajecten, kijkt Rijnland ook met de agrarische sector naar welke initiatieven bij beide partijen draagvlak hebben om door te ontwikkelen tot subsidieaanvragen. Uiteraard hoeven de subsidieaanvragen niet eerst goedgekeurd te worden door Rijnland, dus niet alle aanvragen zullen bij Rijnland bekend zijn. Van onderstaande initiatieven is bekend dat deze tot een subsidieaanvraag hebben geleid:

- Deltaplan Agrarisch Waterbeheer in Boskoop (prov ZH, door Stichting Belangenbehartiging Greenport Boskoop)
- Deltaplan Agrarisch Waterbeheer in de Haarlemmermeer (prov NH, door Stivas)
- Erfemissies in het veenweidegebied (prov ZH, door collectief de Groene Klaver)
- IJzerzandbakken en erfinrichting in de bollenteelt (prov ZH, door Stichting Innovatie & Verduurzaming Bloembollensector van de KAVB en Delphy)

De schatting is dat het hier gaat om een totaal aangevraagd pakket van €1.638.000,-, waarvoor een cofinanciering van Rijnland wordt verwacht van €699.000,- (het totale bedrag is inclusief een in een aantal projecten aangegeven eigen bijdrage vanuit de sector).

Kleine projecten en communicatie

In mei werd duidelijk dat kleine initiatieven geen aanspraak zouden kunnen maken op subsidiegelden (vanwege de hoge administratieve kosten is een drempelbedrag ingevoerd). Ook bleek dat er vanuit Rijnland duidelijk behoefte was aan een professionalisering van de communicatieboodschap richting de agrarische sector. Bovendien leek het erop dat projecten door de lange doorlooptijd tot toekenning van subsidies, vertraging op zouden lopen. Zodoende heeft D&H in mei voor een lichte wijziging in toepassing van het krediet gekozen om deze hobbels te effenen. Voor de professionalisering van de Rijnlandse communicatie is inmiddels een adviseur ingehuurd.

Kleine projecten die zijn gefinancierd met Rijnlandse cofinanciering zijn:

- Studiegroep Gouwe Wiericke (Kringlooplandbouw) (veenweide, met HDSR, LTO en het VIC)
- Gegevensinventarisatie Gagelpolder (veenweide, met HDSR, AGV en Delfland)
- Schoon erf, Schone sloot (bollenteelt, KAVB, Delphy)

Overige activiteiten i.h.k.v. Aanpak Landbouwemissies

Naast algemene zaken zoals toezicht op regelgeving (waaronder UO-registraties in de bedekte teelten), monitoring t.b.v. het agrarisch meetnet, het zitting nemen in werkgroepen en het algemene relatiebeheer met de agrarische organisaties, zijn er per teelt de volgende activiteiten ondernomen:

Glastuinbouw

- Ondersteunen van activiteiten rondom collectieve zuivering (haalbaarheid toetsen en opstellen business cases)
- Pilot gebiedsgericht toezicht en meten

Boomteelt

- Bijwonen van projectgroepbijeenkomsten, zoals Modernisering Teeltareaal en Transformatiegebieden
- Het verder uitwerken van volgende DAW-projecten in de boomteelt

Bollenteelt

- Onderzoeken van kansen voor equivalente maatregelen (meer fosfaat op mogen brengen bij het gebruik van ijzerzandfilters, bijv. oeverbakken): er wordt gesproken met Ministerie van I&M, EZ, KAVB, HHNK en Rijnland
- Onderzoek Effecten inundatie bloembollenpercelen. Met dit onderzoek willen we in beeld krijgen hoeveel fosfaat er vanwege het weglopen van het inundatiewater terecht komt in de naastgelegen sloten
- EU aanvraag Deltares nutricatcher (niet gehonoreerd)

Context

Stand van zaken

In november 2015 heeft de VV €1.200.000,- beschikbaar gesteld voor landbouw gerelateerde maatregelen. Als voorwaarde werd gesteld dat eenzelfde bedrag aan subsidie wordt geworven. Hierbij werden de volgende kernthema's benoemd:

- Prioritering naar grootte van het emissieprobleem;
- Maatwerk per teelt/sector;
- Praktijkrijpe maatregelen eerst uitrollen.

Hiermee is in de verschillende teelten aan de slag gegaan. Op hetzelfde moment is ook gestart met het meedenken over de verschillende openstellingen bij beide provincies van de POP-regelingen en het opstellen van de regeling Bodem en Water bij de provincie Noord-Holland.

In eerste instantie heeft Rijnland zich actief ingezet in de bollenteelt en de boomteelt. Deze twee sectoren kenmerken zich door intensief landgebruik met problemen in emissies van gewasbeschermingsmiddelen en nutriënten. Daarnaast werden ook in de melkveehouderij en de akkerbouw initiatieven ontwikkeld, waar Rijnland in mee is genomen. In al deze sectoren zijn uiteindelijk subsidieaanvragen ontwikkeld. Bovendien is het proces opgestart om in de glastuinbouw het waterbewustzijn te ontwikkelen, voornamelijk om de glastuinbouwsector te faciliteren in het proces naar (collectieve) zuivering, waartoe de sector in 2018 verplicht wordt.

In de kredietaanvraag van november 2015 waren een aantal risico's opgenomen die uitgave van het toegekende krediet in gevaar zouden kunnen brengen:

- De afhankelijkheid van de input van belangenbehartigers
- Deelname van het aantal agrariërs
- Subsidietoekenning ongewis

De agrarische belangenbehartiging heeft zich op grote schaal ingezet om, zowel binnen de sector als binnen intermediaire partijen (die veelal de initiatieven uitvoeren), draagvlak te creëren voor subsidieaanvragen. Het feit dat er binnen het beheergebied van Rijnland voor mogelijk €1,6mln aan subsidies kan worden weggezet, is hier getuige van. Rijnland heeft zich hierin faciliterend opgesteld en tegelijkertijd binnen de provincies de condities zoveel mogelijk weten te scheppen dat de kans op toekenning zo groot mogelijk is.

Doorkijkje naar 2017

In 2016 heeft Rijnland zich zodoende binnen de drie bovenstaande thema's bewogen en daarin een vrij opportunistische aanpak gehanteerd. Er is, naast het actief sturen op bollenteelt en boomteelt, ook meegelift op de energie binnen de akkerbouw en de melkveehouderij. In 2017 kan er meer vanuit een strategische benadering gewerkt worden. Hierbij worden onder andere de volgende onderwerpen verder uitgewerkt:

- Verbeterde rapportage van het agrarisch meetnet
- Analyse van achtergrondwaarden van nutriënten (inc. afstemming met de sector)
- Geprofessionaliseerde communicatie richting de sector
- In de glastuinbouw het gesprek opstarten over verdere nutriëntenreductie
- Voorbereiden op het monitoren van effecten van inspanningen op emissiereductie
- Het aanvragen van subsidie voor Rijnlandse projecten die het agrarisch landgebruik dienen*

*(hierbij kan worden gedacht aan maatregelen die binnen een watergebiedsplan vallen)

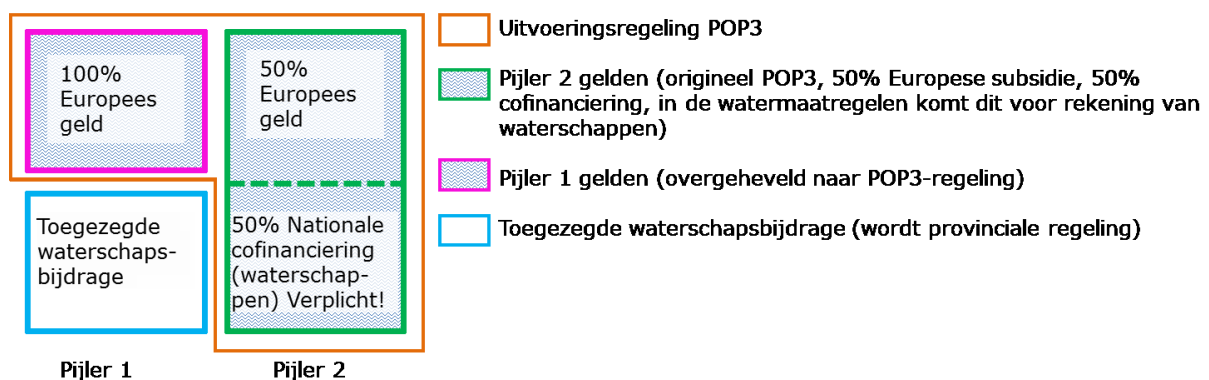
Bovendien worden openstellingen verwacht voor het aanvragen van POP-subsidies in de provincie Zuid-Holland (2.1 Kennisoverdracht en 2.2 Fysieke investeringen voor innovaties). Voorbeeld hiervan is Bewust Organisch Bemesten in de bollenteelt.

Daarnaast wordt de openstelling van Bodem en Water in Noord-Holland beoogd voor april 2017. Mogelijk wordt voor de paragrafen die in beide provincies in 2016 zijn opengesteld, in 2017 nieuwe openstellingen ingepland. Ook wordt verwacht dat in de provincie Zuid-Holland een start gemaakt wordt met het inrichten van een regeling die de Pijler 1 waterschapsgelden gaat beheren.

Vervolg

De verwachting is dat halverwege 2017 opnieuw krediet moet worden aangevraagd vanuit de reservering voor de Aanpak Landbouwemissies, omdat er bij de volgende openstelling ongetwijfeld opnieuw subsidies worden aangevraagd die kunnen rekenen op Rijnlandse cofinanciering. Hiervoor wordt terzijntijd een voorstel gemaakt.

Figuur 1: POP3 en de verdeling over de Pijlers 1 en 2

BIJLAGE 2 TOELICHTING AANVULLENDE KREDIETAANVRAAG AANPAK LANDBOUWEMISSIONS

Hoogheemraadschap van
Rijnland

(concept) VV-besluit

De verenigde vergadering van het Hoogheemraadschap van Rijnland,
gelezen het voorstel van dijkgraaf en hoogheemraden van 04-04-2017, kenmerk
17.004172,

,

Besluit: Voor de cofinanciering van de Aanpak Landbouwemissies een tweede tranche
aan krediet van € 1,2 miljoen te verlenen.

Leiden, 10-05-2017.

De verenigde vergadering,

G.J. Doornbos
dijkgraaf

C.M. van de Wiel
secretaris

